

**ÍNDICE
HISTÓRICO
ESPAÑOL**

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

Fundat el 1953 per Jaume Vicens Vives

Editat per

CENTRE D'ESTUDIS HISTÒRICS INTERNACIONALS Universitat de Barcelona

Directora

PAOLA LO CASCIO (Universitat de Barcelona)

Coordinador

LLUÍS PONS PUJOL (Universitat de Barcelona)

Cap de redacció

CARMEN RIU DE MARTÍN (Universitat de Barcelona)

Comitè de redacció

TERESA ABELLÓ (Universitat de Barcelona), AGUSTÍ ALCOBERRO (Universitat de Barcelona), XAVIER BALLESTÍN (Universitat de Barcelona), GIOVANNI C. CATTINI (Universitat de Barcelona), JAUME DANTÍ (Universitat de Barcelona), VÍCTOR GAVÍN (Universitat de Barcelona), ANDREU MAYAYO (Universitat de Barcelona), ALESSANDRA PECCI (Universitat de Barcelona), LLUÍS PONS PUJOL (Universitat de Barcelona), JOSÉ MANUEL RÚA (Universitat de Barcelona), MARTA SANCHO (Universitat de Barcelona), ANTONI SEGURA (Universitat de Barcelona), JOAN VILLARROYA (Universitat de Barcelona)

Comitè assessor

PAUL AUBERT (Université d'Aix-Marseille), AURORA BOSCH (Universitat de València), ALFONSO BOTTI (Università di Modena e Reggio Emilia), MARCO DIMAGGIO (Università la Sapienza, Roma), MIGUEL GÓMEZ OLIVER (Universidad de Granada), CRISTÓBAL GONZÁLEZ ROMÁN (Universidad de Granada), HELEN GRAHAM (Royal Holloway, University of London), MARCO DI MAGGIO (Sapienza Università di Roma), IRENE MAÑAS (UNED, Madrid), ÓSCAR MORO ABADÍA (Memorial University of Newfoundland), LUZ NEIRA (Universidad Carlos III, Madrid), FRANCISCO PINA POLO (Universidad de Zaragoza), JOAQUIM PRATS CUEVAS (Universitat de Barcelona), MANUEL REDERO (Universidad de Salamanca), OFELIA REY (Universidade de Santiago de Compostela), ANTONIO RIVERA (Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea), FRANCISCO ROMERO SALVADÓ (University of Bristol), PIERRE ROUILLARD (Directeur de Recherche CNRS, Nanterre), ANGEL SMITH (University of Leeds), JOSEP M. SOLÉ SABATÉ (Universitat Autònoma de Barcelona), PERE VERDÉS I PIJUAN (CSIC, Barcelona)

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

CENTRE D'ESTUDIS
HISTÒRICS INTERNACIONALS

FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

3a època · 2023 · Núm 136

Publicació anual

Universitat de Barcelona

Revista de crítica bibliogràfica sobre la història d'Espanya adreçada a estudiosos i investigadors

Secretaria de redacció
Facultats de Filosofia i de Geografia i Història
Universitat de Barcelona
C/ Montalegre 8, 3a planta, dptx. 3064,
08001 Barcelona (Espanya)
carmeriu@ub.edu

© Centre d'Estudis Històrics Internacionals
Universitat de Barcelona
Pavelló de la República
Avinguda Cardenal Vidal i Barraquer 34-36
08035 Barcelona
ihe@ub.edu

Dipòsit legal: b-237-1958
ISSN: 0537-3522

La revista està indexada a Dialnet, Latindex, CARHUS plus+, CIRC I ISOC

Amb el suport de la Comissió de Recerca de la Facultat de Geografia i Història, i del Vicerectorat de Relacions Institucionals, Comunicació i Política Lingüística de la Universitat de Barcelona

SUMARI | SUMARIO

Col•laboradors del present número | Colaboradores del presente número | 7

ARTICLES | ARTÍCULOS

Tradigital Humanities: experiences in a context of change, per Jordi PÉREZ GONZÁLEZ | 8

Conflicto y desconfianza en la Santa Liga (1571): La visión de los líderes hispánicos sobre sus aliados venecianos, per Víctor J. JURADO RIBA | 25

La batalla del Guadiaro (21-06-1010) en el Muqtabis de Ibn Hayyan, per Josep SUÑE ARCE | 46

Algunos breves apuntes sobre el uso, origen, referencias y omisiones literarias de la denominación LACUS LIGUSTINUS, per José Luis CAÑIZAR PALACIOS | 69

Los tesoros de principios del siglo I a.C. de la provincia de Cuenca, per Luis AMELA VALVERDE | 86

ESTATS DE LA QÜESTIÓ | ESTADOS DE LA CUESTIÓN

El pre-orientalisme a Europa: Un Estat de la Qüestió, per Elisabeth GARCÍA MARRASE | 110

Balanç historiogràfic i perspectives de futur per a l'estudi de l'economia dels hospitals de la Baixa Edat Mitjana, per Jaume MARCÉ SÁNCHEZ | 125

RESSENYES | RESEÑAS

BARÓ QUERALT, Xavier, *Estudios sobre la Albania socialista*,
por Alejandro ACOSTA LÓPEZ | 143

GARCÍA CÁRCCEL, Ricardo y SERRANO MARTÍN, Eliseo (eds.), *Historia de la tolerancia en España*, per Diego SOLÀ GARCÍA | 146

GARCÍA HERNÁN, Enrique, *Jacobo: El duque de Alba en la España de su tiempo (1878-1953)*, per Pau FONT MASDEU | 149

GIMÉNEZ LÓPEZ, Enrique, *Tempestad en el tiempo de las luces. La extinción de la Compañía de Jesús*, per Rafael CERRO NARGÁNEZ | 152

GREAVES, Sofia; WALLACE-HADRILL, Andrew (eds.), *Rome and the colonial city. Rethinking the grid*, per Arnau LARIO DEVESA | 157

JURADO RIBA, Víctor J, *Gremis en armes a la Barcelona moderna (1640-1714)*, per Anna GONZÁLEZ PÉREZ | 160

NAYA ORTEGA, Ramón; PRADES ARTIGAS, Lourdes, *Hablamos diferentes idiomas, pero una misma lengua: Multilingüismo y pedagogías en las Brigadas Internacionales*, per Oriol GONZÁLEZ MOYANO | 163

PONS PUJOL, Lluís – PÉREZ GONZÁLEZ, Jordi, (eds.), *De luxuria propagata romana aetate. Roman luxury in its many forms*, per Chantal GABRIELLI | 166

REMESAL RODRÍGUEZ, José, *Heinrich Dressel y el Testaccio. Nuevos datos sobre los materiales y la formación del Corpus Inscriptionum Latinarum*, per Xavier ESPLUGA | 169

SABATÉ, Flocel (ed.), *Ciutats mediterrànies: la mobilitat i el desplaçament de persones*, per Arnau LARIO DEVESA | 174

SÁEZ GEOFFROY, Andrés, *Geografía, política y pensamiento militar en época antonina*, per Isaías ARRAYÁS MORALES | 177

VALDERRÁBANO GONZÁLEZ, Irune, *Al Amparo de Ártemis. Virginidades humanas y divinas en la Grecia Antigua*, per Nathalia MONSEFF JUNQUEIRA | 182

**COL•LABORADORS DEL PRESENT NÚMERO |
COLABORADORES DEL PRESENTE NÚMERO**

ALEJANDRO ACOSTA LÓPEZ
LUIS AMELA VALVERDE
ISAÍAS ARRAYÁS MORALES
JOSÉ LUIS CAÑIZAR PALACIOS
RAFAEL CERRO NARGÁNEZ
XAVIER ESPLUGA
PAU FONT MASDEU
CHANTAL GABRIELLI
ELISABETH GARCÍA MARRASE
ORIOI GONZÁLEZ MOYANO
ANNA GONZÁLEZ PÉREZ
VÍCTOR J. JURADO RIBA
ARNAU LARIO DEVESA
JAUME MARCÉ SÁNCHEZ
NATHALIA MONSEFF JUNQUEIRA
JORDI PÉREZ GONZÁLEZ
DIEGO SOLÁ GARCÍA
JOSEP SUÑÉ ARCE